

"Ey şikemperver nefsim! Acaba, her gün her gün ekmek yersin, su içersin, havayı teneffüs edersin; sana onlar usanç veriyor mu?" Kalp, ruh, latife-i Rabbani; bu hislerin farkını esas alarak açıklama yapar mısınız?

"Ey şikemperver nefsim! Acaba, her gün her gün ekmek yersin, su içersin, havayı teneffüs edersin; sana onlar usanç veriyor mu?"

"Madem vermiyor, çünkü ihtiyaç tekerrür ettiğinden usanç değil, belki telezzüz ediyorsun. Öyleyse, hane-i cismimde senin arkadaşların olan kalbimin gıdası, ruhumun âb-ı hayatı ve lâtife-i Rabbâniyemin hava-yı nesîmini cezb ve celb eden namaz dahi seni usandırmamak gerektir."(1)

Ruh: İnsan mahiyetinin aslı ve esası ruhtur. Ruh bütün hasse ve duyguların efendisidir. Ceset ise ruh ile kaimdir. Ceset, ruhun hanesidir. Ruhsuz ceset olamaz; ama cesetsiz ruh olabilir.

Ruh basittir, bölünmez, parçalanmaz, eskimez, ölmez, dağılmaz, yaşlanmaz, ceset ise sayılan vasıfların tam aksine maruzdur.

Hayat ve şuur (akıl), ruhun bir hassesi ve vasfıdır. Ceset olmasa da ruhun hayatı devam eder. Yani insan ruhu hem görür, hem işitir, hem konuşur, hem düşünür, hem lezzet ve elemi hisseder. Ruh bedenden çıkınca, bütün bütün çıplak kalmaz, latif bir kılıf giyer.

Kalp, iman mahalli, esma-i ilahiyenin tecelligâhı, bütün feyizlerin makesi ve manev duyguların merkezidir. Eğer kalp, iman, marifet, muhabbet ve fazilet gibi ulvi hakikatlere ayna olursa, diğer duygular da onun ile kıymet kazanır ve nurlanır. Peygamber Efendimiz (asm) şöyle buyurmaktadır:

"Vücutta bir parça vardır ki, o sağlam olursa bütün vücut sağlam olur. O bozuk olduğu zaman bütün vücut harap olur. Dikkat edin, işte o kalptir." (Buharî, İman, 39; Müslim, Musâkât, 107)

Kalp ancak zikirle tatmin olur. Zira zikir gafleti izale eder.

"İhtar: Kalpten maksat, sanevberî (çam kozalağı) gibi bir et parçası değildir. Ancak, bir lâtife-i Rabbaniyedir ki, mazhar-ı hissiyatı vicdan, mâkes-i efkârı dimağdır."(2)

Bedenimizin çeşitli gıdalara ihtiyacı olduğu gibi, imanın mahalli, muhabbetin merkezi ve bütün esmanın tecelligâhı olan kalbimizin de başta namaz olarak manevi gıdalara ihtiyacı vardır.

Dipnotlar:

- 1) bk. [Sözler, Yirmi Birinci Söz.](#)
- 2) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Bakara Suresi 7. Ayet Tefesiri.](#)